

Palvelut ja resurssit -lautakunta 9.4.2024 § 17

PALVELUT JA RESURSSIT -LAUTAKUNNAN LAUSUNTO ESITYKSESTÄ PALVELUJEN VERKOSTON KEHITTÄMISEKSI PALVELUSTRATEGIAN MUKAISESTI

1. Terveysasemapalvelut, suun terveydenhuollon palvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut

Palvelut ja -resurssit lautakunta pitää hyvänä ja tärkeänä, että palveluverkkouudistuksessa kehitetään perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajapintaa kohti sellaisia perusterveydenhuollonyksiköitä, jotka ovat laajasti auki ja joissa on edellytykset hoitaa potilas mahdollisimman pitkälle. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa esimerkiksi konsultoivien erikoislääkäreiden muodossa.

Lautakunta pitää hyvänä linjausta siitä, että terveysasemapalvelut ovat lähipalveluita, joita tarjotaan terveysasemilla, lähiterveysasemilla ja liikkuvina palveluina. Lähiterveysasemat tulee määritellä selkeästi.

Vaikutusarvioinneissa on käytettävä terveysasemien ja vuodeosastojen käyttöastetta arviointikriteerinä.

Aikuisten sosiaalipalveluiden osalta palveluiden verkoston kehittämisessä pitäisi näkyä sosiaalipalveluiden integraatio terveyskeskuspalveluiden yhteyteen. Sosiaali- ja terveystieteiden vahvempi yhteys ja keskusteleavuus parantaisi asiakkaan hoitoa ja käsitystä kokonaistilanteesta, kun on tarvetta monenlaiselle palvelulle samanaikaisesti. Lautakunta katsoo, että terveysasema-termi tulisi muuttaa sote-keskus -termiksi, jotta sote-integraation tavoite saadaan näkyväksi.

Lautakunta katsoo, että koululaisten hammashoitoa tulisi toteuttaa edelleen koulun yhteydessä keskittämisen sijaan.

Suun terveydenhuollon erikoishammashoidon resurssi tulisi ottaa paremmin käyttöön. Perusterveyden huollossa toimii tällä hetkellä erikoishammaslääkäreitä, joiden koulutus ja valmiudet ovat huomattavasti laajemmat kuin peruskoulutetun hammaslääkärin. Mahdollistetaan erikoishammashoidon itsenäinen toiminta, hoidon sujuvuuden ja yhtenäistymisen toteutuminen.

Lautakunta suosittelee, että palveluverkossa linjataan liikkuvien palveluiden roolista suun terveydenhuollossa.

2. Perhekeskuspalvelut

Lautakunta edellyttää, että lasten ja nuorten palveluita suunniteltaessa, järjestettäessä ja niistä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Lautakunta pitää tärkeänä, että lapsivaikutukset arvioidaan.

Lautakunta katsoo, että neuvolapalvelut tulisi järjestää lähipalveluna samaan tapaan kuin terveysasemapalvelut. Neuvolapalveluita tulee kehittää perheiden tarpeiden mukaisesti, henkilöstöä osallistaen ja henkilöstön hyvinvointi huomioiden. Lautakunta pitää tärkeänä, että perheellä on sama terveydenhoitaja aina raskauden alusta lapsen kouluun menoon saakka. Luottamuksellisen hoitosuhteen muodostuminen on tärkeää neuvolatyön vaikuttavuuden näkökulmasta ja mahdollistaa paremmin esimerkiksi tuen tarpeen tunnistamiseen varhaisessa vaiheessa.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluita järjestettäessä tulee hyödyntää liikkuvia palveluita. Digitaaliset palvelut voivat täydentää lasten, nuorten ja perheiden palveluita.

Palvelut ja resurssit -lautakunta toteaa, että opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut tulee järjestää lähipalveluna kouluissa ja oppilaitoksissa. Psykologien ja kuraattorien tulee olla osa kouluyhteisöä, pysyviä ja tuttuja aikuisia niin lapsille ja nuorille kuin koulun tai oppilaitoksen henkilökunnallekin. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluita järjestettäessä ja suunniteltaessa punaisena lankana tulee olla koulujen ja oppilaitoksien tarpeet ja niissä tehtävä päivittäinen opiskeluhoitotyö ja sen riittävä resursointi. Etävastaanotot voivat täydentää lähipalvelua.

Lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalvelut perusterveydenhuollossa on turvattu matalalla kynnyksellä ja viivytyksettä ”yhden luukun periaatteella. Lautakunta pitää vallitsevaa tilannetta kestävämmän ja kehottaa vahvistamaan yhteistyötä myös opiskeluhuollon kanssa, jotta apua tarvitsevat kyettäisiin tunnistamaan ja ohjaamaan hoidon piiriin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

3. Sairaalapalvelut

Lautakunta toteaa, että vuodeosastopaikkojen osalta muutosten merkitystä on vaikea hahmottaa palveluverkkoluonnoksen pohjalta, koska siinä ei ole kattavasti kuvattu nykytilan ja luonnoksen mukaisia paikkamääriä eri toimipisteissä.

Lautakunta kyseenalaistaa, onko muualla todella kapasiteettia hoitaa lakkautettaviksi suunnitelluilla Nummelan ja Siuntion vuodeosastoilla hoidettavia potilaita. Käyttöaste esimerkiksi Siuntion vuodeosastolla on korkea ja toiminta taloudellisesti tehokasta. Siuntion vuodeosastoa koskevat päätökset tulisi arvioida Siuntion sotekeskushankkeen tarveselvityksen osana.

4. Ikääntyneiden ja vammaisten asumispalvelut

Lautakunta pitää tärkeänä, että ikääntyneiden ja vammaisten asumispalveluiden järjestämisessä otetaan huomioon omaisten mahdollisuus päästä vierailemaan omaisen luona. Lautakunta toteaa, että lähellä asuvat omaiset helpottavat

huomattavasti henkilökunnan työtä ja parantavat merkittävästi ikääntyneiden ja vammaisten hyvinvointia.

Lautakunta huomauttaa, että erityisen vaativan asumispalvelun lisääminen omassa tuotannossa vaatii riittävää ja ammattitaitoista resurssia. Oman palvelutuotannon lisääminen tulee kohdentaa uusiin palveluasumisen piiriin siirtyviin asiakkaisiin niin, että jo olemassa olevissa ostopalveluyksiköissä asuvat henkilöt saavat asua nykyisissä kodeissaan jatkossakin.

Päivätoiminnan toteuttaminen tulee olla mahdollista erillisissä päivätoimintayksiköissä jatkossakin ja digitaalisesti toteutettava päivätoiminta asukkaan omaan asumisyksikköön toteutetaan vain sellaisissa tilanteissa, joissa etänä tapahtuva ohjaus on asiakkaan toimintakyvyn kannalta hänen etunsa mukaista.

Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että alle 15 asukkaan asumisyksiköitä yhdisteltäessä vaaditaan huolellista ja ammattitaitoista suunnittelua arviointia. Asumisympäristöjen mahdolliset muutokset eivät saa heikentää asukkaiden toimintakykyä, toimintamahdollisuuksia tai turvallisuutta.

Palvelut ja resurssit -lautakunta pitää tärkeänä, että palvelujen verkostojen kehittämisessä osallistetaan laajasti asukkaita ja henkilökuntaa myös yksittäisen palvelujen osalta.

5. Pelastus- ja ensihoitopalvelut

Alueellinen ensihoidon saatavuus tulee turvata.

6. Muut esitykseen liittyvät kommentit

Lautakunta toteaa, että laadukkaat palvelut ja toimiva palvelujen verkosto edellyttää osaavia ammattilaisia. Palveluverkoston tulee tukea veto- ja

pitovoiman edistämistä ja houkutella osaavia ammattilaisia. Lautakunta pitää tärkeänä, että palveluverkkoa kehitettäessä henkilöstä osallistetaan laajasti.

Lautakunta pitäisi hyvänä, että erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon integraation lisääntyessä palveluverkkoluonnoksesta kävisi ilmi, miten erikoissairaanhoidon palvelut jalkautuvat alueelle.